Doğu Marmara Kalkınma Ajansı

BOLU
İL YATIRIM DESTEK VE TANITIM STRATEJİSİ

MARKA
DOĞU MARMARA KALKINMA AJANSI

www.marka.org.tr

BOLU
İL YATIRIM DESTEK VE TANITIM STRATEJİSİ
VE 2018 YILI EYLEM PLANI

Ocak 2018

BOLU YATIRIM DESTEK VE TANITIM STRATEJİSİ 2018

TABLO DİZİNİ 4
ŞEKİL DİZİNİ 4
KISALTMA DİZİNİ 5
1. ANA METİN 6
1.1. Mevcut Durum Analizi 6
1.1.1. Ekonomik Yapı 6
1.1.2. İşgücü & İstihdam 7
1.1.3. Dış Ticaret 7
1.1.4. Yatırım Teşvik ve Yabancı Yatırım Girişleri 7
1.1.5. Yatırım Fırsatı Güçlü Sektörler 10
1.2. SORUN ALANLARI 14
1.2.1. Mevcut Durumda Yaşanılan Sorunlar 15
1.2.1.1. Açıklamalar 15
Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi 15
Nitelikli Eleman Temini ve İstihdam Sürelerinin Kısa Olması 15
Kamu Destekleri ve Finansman Kaynaklarına Erişim 16
Yatırım Ortamı & Mevzuatı Hakkında Bilgi Eksikliği 16
Yatırıma Uygun Arazi Envanteri Eksikliği 16
1.2.1.2. Mevcut Durumda Yaşanılan Sorunlar Tablosu 16
1.2.2. Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar (Riskler) 16
1.2.2.1 Açıklamalar 17
Yatırım Teşvik Sisteminde 2. Derece İl Kalması 17
Lojistik Kapasitenin Sınırlı Olması 17
İnşaat Sektöründe Mesleki Standardizasyon Eksikliği 17
Yatırım Teşvik Sisteminde 2. El Makine Yasağı 17
1.2.2.2. Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar Tablosu 18
1.3. HEDEFLER 18
1.3.1. Açıklamalar 18
Etkin Promosyon Faaliyetleriyle Yatırım Hacminin Genişletilmesi 18
Promosyon Araçlarının Etkinliğinin Artırılması 19
Hedef Sektör Yatırım Ortamının İyileştirilmesi 20
Yatırım Süreçleri Sorunlarının Çözümüne İlişkin Faaliyetler Yürütmek 20
Finansmana Erişim İmkânlarının Kolaylaştırılması 21
Yatırım Ortamı ve Mevzuatı Bilgi Eksikliğinin Giderilmesi 21
Lojistik Erişim Kapasitesinin Genişletilmesi 21

Personel İstihdam Sürelerinin Artırılması 22
1.3.2. Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi Hedefleri Tablosu 22
2. 2018 Yılı Eylem Planı 22
2.1 Faaliyet Açıklamaları 22
2.1.1. 2017 Eylem Planı Uygulama Sonuçları 22
2.1.2. Kamu Destekleri Rehberinin Basımı ve Dağıtımı 23
2.1.3. Yatırıma Uygun Arazi Envanterini TYDTA ile Paylaşılması 23
2.1.4. Yatırım Fırsatları Kataloğunun Hazırlanması 23
2.1.5. Yatırım Fırsatları Kısa Reklam Filmi Hazırlanması 23
2.1.6. Yatırım Teşvik Sistemi Stratejik Sektör Rejimi Sektörlerinin Tespit Edilmesi 23
2.1.7. Futurmoda Elche/Alicante Fuarına Katılım Sağlanması 23
2.1.8. Deri Ürünleri Sektörü Ur-ge Projesine Başlanması 23
2.1.9. THY Hedef Ülke Seferleri Business Class Promosyonu 24
2.1.10. İstanbul-Ankara CIP/VIP Lounge Promosyonu 24
2.1.11. Abant Turizm Merkezi Nazım/Uygulama İmar Planlarının Hazırlanması 24
2.1.12. Bolu Merkez Ovası Ürün Deseni Raporunun Hazırlanması 24
2.1.13. Sağlık Turizm Tesisi Fizibilite Etüdünün Hazırlanması 24
2.1.14. Nihai Deri Ürünleri Sektörü için Mesleki Eğitim Programına Başlanması 24
2.1.15. Nihai Deri Ürünleri Sektörü için Ortak Kullanım Tesisi Projesine Başlanması 24
2.1.16. Yatırıma Uygun Arazi Envanterini TYDTA Güncellemesi 24
2.1.17. Gerede Dörtdivan Koridoru Yatırım Arazileri Nazım/Uygulama İmar Planlarının Hazırlanması 25
2.1.18. Shunde China Exposition Household Electrical Appliances Fuarına Katılım Sağlanması 25
2.1.19. Furniture China 12-15 Sept. 2018 Shanghai Fuarına Katılım Sağlanması 25
2.1.20. 10 World Medical Tourism Global Healthcare Congress'ne Katılım Sağlanması 25
2.1.21. Japan Furniture Association Yatırım Fırsatları Sunumu 25
2.1.22. Association of Italian Electronic Industry Federation Sunumu 25
2.2.1. Geçmiş Yıl (2017) Eylem Planı Gerçekleşmeleri Tablosu 26
2.2.2. 2018 Yılı Eylem Planı Tablosu 29

TABLO DİZİNİ

Tablo 1 İmalat Sanayi Sektörel Dağılımı 6
Tablo 2 Temel İşgücü İstatistikleri 7
Tablo 3 D.Y.Y Firma Sektörel Dağılım Tablo 4 Yıllara sari D.Y.Y Girişleri 7
Tablo 5 Yabancı Sermaye YTB. 8
Tablo 6 Bölgesel Teşvik Sektörleri 8
Tablo 7 Bolu Merkezli Firma YTB 9
Tablo 8 Bolu Dışı Firma YTB. 10
Tablo 9 Öne Çıkan Sektör Anketi 11
Tablo 10 Yatırım Fırsatı Olan Sektör Anketi 11
Tablo 11 Sektörel Yatırım Fırsatları Tablosu 13
Tablo 12 Özel Sektör Katılımcı Dağılımı 15
Tablo 13 Mevcut Durum Yatırım Sorunları Tablosu 16
Tablo 14 Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar Tablosu 18
Tablo 15 Hedef Sektör & Ülke Matrisi 19
Tablo 16 Promosyon Araçları Etkinliği Anketi 19
Tablo 17 Yatırım Sorunları Çözüm Önerileri 21
Tablo 18 Strateji Hedefleri Tablosu 22

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1 Yıllara sâri YTB. ve Sektörel Dağılımı 9
Şekil 2 Öne Çıkan Sektörler 11
Şekil 3 Yatırım Fırsatı Sunan Sektörler 12
Şekil 4 Hedef Sektör Seçim İlkeleri 14
Şekil 5 Hedef Ülke Tespit Yöntemi 19

KISALTMA DİZİNİ

BEHDER: Bolu El İşi Hatıraları Derneği

BESOB: Bolu Esnaf ve Sanatkâr Odaları Birliği

ÇED: Çevresel Etki Değerlendirme

DEİK. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu

D.Y.Y. Doğrudan Yabancı Yatırım

ha: hektar

km: kilometre

Kv: kilovolt

Kw: kilowatt

Mw: megawatt

MARKA: Doğu Marmara Kalkınma Ajansı

OSB: Organize Sanayi Bölgesi

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

THY: Türk Havayolları

TPE: Türk Patent Enstitüsü

TSO: Ticaret ve Sanayi Odası

TYDA: Türkiye Yatırım Tanıtım ve Destek Ajansı

TUİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YDO: Yatırım Destek Ofisi

YTB: Yatırım Teşvik Belgesi

YTS: Yatırım Teşvik Sistemi

1. ANA METİN

1.1. Mevcut Durum Analizi

1.1.1. Ekonomik Yapı

Genel ekonomik görünüm itibariyle Bolu Ekonomisinin % 13'si tarım sektörüne, % 33'si sanayi alanına ve %54 ise Hizmetler sektöründen oluşmaktadır. Tarım sektörünün ağırlıklı görünümünün temel nedeni ise, Bolu'nun "Kanatlı Hayvancılık" sektöründe ülke üretiminin %30'nu gerçekleştirmesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 1 İmalat Sanayi Sektörel Dağılımı

SEKTÖR	FİRMA	İSTİHDAM
Cam Sanayi	3	587
Deri Sanayi	127	1.053
Çimento Sanayi	7	400
Diğer İmalat	54	6.165
Gıda Sanayi	10	279
Kimya Sanayi	45	4.320
Metal ve Metal İşleri	27	1.265
Orman Ürünleri İmalatı	31	1.080
Plastik Sanayi	9	1.652
Madencilik Ürünlerinin İşlenmesi	23	494
Linyit Ürünlerin İşlenmesi	7	399
Tekstil Sanayi	29	2.821
T O P L A M	**372**	**20.515**

Sanayi Altyapısı

Bolu'da 2'si faal ve 2 faal olmayan olmak üzere 4 OSB bulunmaktadır.

Bolu Karma Tekstil OSB: Toplamda 147 ha. Alan ve 84 parselden oluşmaktadır. Bolu Karma Tekstil ve İhtisas Sanayi Bölgesinde tahsis edilen parsel sayısı 71 olup, üretime geçen parsel sayısı 54'dür. Üretime geçen parsellerdeki faal işyerlerinde 4.200 kişilik istihdama ulaşılmıştır. Kamulaştırılması yapılan alanların da alt yapı yapım işleri tamamlanmıştır. Ahşap, Tekstil, Makine, Elektrik Kablo, Cam önceilkli sektörler arasındadır.

Gerede Organize Sanayi Bölgesi*:*

1993 yılında kurulan, 100 ha. Büyüklüğünde ve 48 adet sanayi parselinden oluşan **OSB'de** istihdam 460 kişidir.

Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi: 131 ha. Büyüklüğünde, 127 sanayi parselinden oluşan Gerede Deri İhtisas OSB'nin tamamı kamulaştırılmış ve bedelleri ödenmiştir. Altyapı çalışmaları devam etmektedir.

Yeniçağa Organize Sanayi Bölgesi: 118 ha. Alan için yer seçimi yapılmış, kamulaştırma, imar planları ve diğer altyapı projeleri çalışmalarına başlanılmamıştır. Yatırım Programına alınması için müracaat edilmiş olup, henüz yatırım programına alınmamıştır.

Küçük Sanayi Siteleri*:* Bolu'da inşaatı tamamlanarak faaliyet gösteren 4 Küçük Sanayi Sitesi, 3 Toplu İşyeri bulunmaktadır. Bu alanlarda toplam 1.344 adet işyeri mevcut olup bu işyerlerinde 2.466 kişi istihdam edilmektedir.

1.1.2. İşgücü & İstihdam

Tablo 2 Temel İşgücü İstatistikleri

BOLU	DEĞER
İşgücüne Katılım Oranı	% 53
İşsizlik Oranı	% 9,4
İstihdam Oranı	% 50
Aktif Çalışan Sayısı	88.377

İşgücü piyasasında Bolu'nun diğer illerden farklılaştığı noktalardan en önemlisi, mesleki eğitim kapasitesinin yüksek oluşudur. Üniversite düzeyinde 11 Meslek Yüksek Okulu ve Yüksek Okul; lise seviyesinde ise 13 Mesleki Teknik Lise, 3 Meslek Eğitim Merkezi ve 9 Halk Eğitim Merkezi faaliyet göstermektedir.

Ayrıca Bolu Organize Sanayi Bölgesinde bulunan Elginkan Mesleki Eğitim Vakfı Bolu Şubesi, sanayi kuruluşlarının talepleri doğrultusunda meslek eğitim kursları açmakta ve bu hizmetleri ücretsiz yerine getirmektedir.

1.1.3. Dış Ticaret

Bolu Gümrük & Ticaret İl Müdürlüğü verilerine göre 2016 yılı Bolu dış ticaret hacmi 669 milyon $ civarındadır. Bu rakamın 289 milyon $ yakını ithalat yaklaşık 380 milyon $ kısmı ise ihracattan oluşmaktadır. "Elektrikli Fırın" sektörü ihracatta ve ithalatta ilk sırada yer almaktadır. Dış ekonomik coğrafya bağlamında ilk sırayı alan ülkeler; İngiltere, Fransa, Almanya, İspanya gibi AB. Ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri'dir.

1.1.4. Yatırım Teşvik ve Yabancı Yatırım Girişleri

Ekonomi Bakanlığı kayıtlarına göre Bolu'da ilk yabancı sermayeli firma 1981 yılında kurulmuştur. Bu tarihten günümüze kadar Bolu'da toplam 17 yabancı sermayeli işletme kurulmuş bu işletmelerden bir kısmı operasyonlarını bitirmelerinin akabinde firmalarını tasfiye etmiştir. (Ör: Bolu Dağı Tüneli inşaatını tamamlayan İtalya merkezli firma) Bolu'ya giriş yapan doğrudan yabancı yatırımların yıllar itibariyle dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Aşağıdaki tablolar incelendiğinde 1981-2002 yılları arasında 8 firmanın girişi yaptığı, 2003 sonrası dönemde ise 9 yabancı sermayeli şirketin Bolu'da yatırım yaptığı görülmektedir. Doğrudan yabancı yatırımların ağırlıklı olduğu sektör ise *imalat sanayi* alanıdır.

Tablo 3 D.Y.Y Firma Sektörel Dağılım

FAALİYET SEKTÖRÜ	FİRMA SAYISI
Madencilik	1
Sağlık Hizmetleri	1
Tarımsal Ürün Ticareti	2
İnşaat & Emlak	2
İmalat Sanayi	12
TOPLAM	**18**

Tablo 4 Yıllara sari D.Y.Y Girişleri

GİRİŞ YILI	FİRMA SAYISI
1981-1982-1984-1988-1989	5
1994-1995-1996	3
2003-2004-2005	4
2006-2008-2009-2010	5
TOPLAM	**17**

Yabancı sermayeli işletmeler Bolu'yu imalat alanında tercih etmektedir. Bu durum ayrıca yatırım teşvik belgesi istatistiklerinde de ele alınacaktır.

İmalat sanayi kolunda ağırlığı ise orman ürünleri sektörü oluşturmaktadır. Ana metal sanayi, düz camın şekillendirilmesi, elektrikli teçhizat yan sanayi ise diğer faaliyet alanları olarak karşımıza çıkmaktadır.

2011 yılından itibaren Bolu'da yatırım yapmak üzere Ekonomi Bakanlığı tarafından yabancı sermaye ortaklı firmalar için düzenlenen Yatırım Teşvik Belgesi sayısı 5'tir. Bu belgeler 2011, 2013, 2014, 2015 ve 2017 yılları içerisinde düzenlenmiştir.

Bu belgelerde yatırımcı firmalar tarafından taahhüt edilen toplam yatırım tutarları ve istihdam kişi sayıları ve belgelerin ilgili olduğu sektörler tabloda nakledilmektedir.

Tablo 5 Yabancı Sermaye YTB.

Yıl	Sektör	Toplam Yatırım	İstihdam
2011	Elektrik, Gaz ve Su Üretimi, İletimi & Dağıtımı	3.200.000	6
2013	Düz Camın Şekillendirilmesi	3.480.000	11
2014	Gıda & Su	486.000	1
2015	Kimya	25.000.000	50
2017	Düz Camın Şekillendirilmesi	12.859.027	20
TOPLAM		**45.025.027**	**88**

Yatırım Teşvik Sistemi Trendleri

Bolu Yatırım Ortamı ve yatırım ortamının işleyişi ile ilgili sorunlar 2 temel alanda ele alınacaktır. İlk alanda Ekonomi Bakanlığı tarafından yürütülen Yatırım Teşvik Sistemi içerisinde Bolu'nun yeri konusu değerlendirilecek, daha sonra yatırım ortamı süreçlerinde rol oynayan paydaşlarla yapılan anketler sonucunda tespit edilen sorunlar sıralanacaktır.

Yatırım Teşvik Sektörleri

Tablo 6 Bölgesel Teşvik Sektörleri

Sektör	Asg.Yat.	Sektör	Asg.Yat.
Entegre damızlık ve hayvancılık	500.000	Elektrikli Makine & Cihaz	1.000.000
Su ürünleri	500.000	Haberleşme Teçhizat & Cihaz	1.000.000
Gıda ürünleri	1.000.000	Tıbbi Alet & Optik	500.000
Tekstil ürünleri	1.000.000	Motorlu Kara Taşıt	50.000.000
DERİNİN TABAKLANMASI VE İŞLENMESİ	500.000	Motosiklet & Bisiklet	1.000.000
AĞAÇ VE MANTAR ÜRÜNLERİ İMALATI	1.000.000	*MOBİLYA*	1.000.000
Kâğıt ve kâğıt ürünleri	10.000.000	*OTELLER*	3 *
Kimyasal madde ve ürünleri	1.000.000	Öğrenci Yurtları	100 öğr.
Düz cam ve şekillendirilmesi	1.000.000	Soğuk Hava Depoları	500 m2
Ana metal sanayi	1.000.000	Lisanslı Depoculuk	1.000.000
Metal Eşya	1.000.000	Eğitim Hizmetleri	500.000
Makine & Teçhizat	1.000.000	*HASTANE YATIRIMI*	500.000
Bilgi İşlem Makineleri	1.000.000	Atık Geri Kazanım & Bertaraf	500.000

2009-2017 Dönemi

Bu başlık altında 2009 ve cari dönem arasında yatırım ili BOLU olan Yatırım Teşvik Belge sayısı, alınan belgelerin, Bolu ve Bolu dışında faaliyet gösteren firmalar arasında dağılımı ve alınan belgelerin yatırım sektör konuları gibi hususlar açıklığa kavuşturulacaktır.

2009-2017 yılları arası dönemde Bolu'ya yatırım yapmak üzere alınan yatırım teşvik belge sayısı 137'dir. Bu belgelerin 88'i yasal merkezi Bolu'da bulunan firmalar tarafından alınmış diğer 49 belge ise Bolu dışı illerde kayıtlı firmalar tarafından alınmıştır.

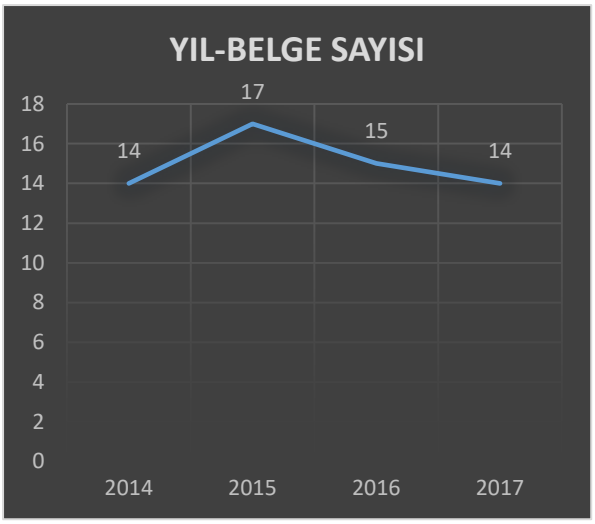

Şekil 1 Yıllara sâri YTB. ve Sektörel Dağılımı

Bolu'da faaliyet gösteren firmalar tarafından alınan Yatırım Teşvik Belgelerinin sektörel dağılımına göre ortaya çıkan durum şudur.

19 Adet YTB. İle listenin ilk sırasını Gıda sektörü almaktadır. Turizm sektörü 17 YTB ile 2. Sırada bulunmaktadır. İmalat sektöründe ağırlığı, Orman Ürünleri sektörleri oluşturmaktadır. Sektörel dağılımda YTB. İle taahhüt edilen toplam sabit yatırım tutarları ile öngörülen istihdam rakamları tabloda gösterilmektedir.

Tablo 7 Bolu Merkezli Firma YTB

SEKTÖR	İSTİHDAM (KİŞİ)	YATIRIM TUTARI (TL)
Gıda Sektörü	4.921	823.289.367
Turizm Sektörü	991	315.495.607
Diğer İmalat	215	108.013.316
Makine & Teçhizat	89	197.081.545
Orman Ürünleri	293	91.771.128
Deri & Tekstil	96	18.880.480
Hizmetler Sektörü	394	47.897.384
Enerji Sektörü	23	45.764.000
TOPLAM	**7.022**	**1.648.192.827**

* Gıda sektörünün istihdam ve yatırım tutarında önde bulunmasının temel nedeni Bolu'nun beyaz et sektöründe ülke üretiminin %30'nu gerçekleştiren merkez olmasıdır.

* Makine & Teçhizat sektöründe gerçekleşen yatırımın %88'i Arçelik Pişirici Cihazlar İşletmesi A.Ş. tarafından yapılmıştır.
* Deri & Tekstil ve Turizm sektörlerinin emek yoğun nitelik arz etmesi, yatırım tutarlarının nispeten düşük olmasına rağmen işsizlik oranı ve işgücüne katılım oranı gibi sosyal faktörlere pozitif etkisi bakımından spesifik olarak ele alınmalıdır.

Mevcut durumda Bolu'da faaliyet göstermeyen, yasal merkezleri Bolu dışında bulunan firmalar tarafından alınan YTB. Analiz edildiğinde ortaya çıkan sonuçlar şu şekilde ifade edilebilir.

Tablo 8 Bolu Dışı Firma YTB.

SEKTÖR	YTB. Sayısı	İSTİHDAM (KİŞİ)	YATIRIM TUTARI (TL)
Orman Ürünleri	4	286	201.828.192
Enerji	7	220	509.952.348
Elektrik Üretimi, İletimi & Dağıtımı	3	46	92.699.553
Gıda Ürünleri	3	20	18.467.383
Turizm	7	247	153.061.843
Geri Dönüşüm Hizmetleri İle Yenilenebilir Enerji	4	89	49.933.130
Madencilik	3	52	1.385.000
Diğer İmalat	5	180	81.545.422
Deri & Tekstil	2	685	25.291.832
Makine & Teçhizat	3	130	36.468.739
Depolama Hizmetleri	1	35	2.200.000
TOPLAM	**42**	**1.990**	**1.172.833.442**

* Bolu dışı firmalar tarafından yapılan ya da yapılacak olan yatırımlarda istihdam sayısı açısından, Deri & Tekstil, Orman Ürünleri ve Turizm sektörleri ilk 3 sırayı paylaşmaktadır.
* Yatırım Tutarları bakımından ise ilk 3 sırada, Enerji, Orman Ürünleri ve Turizm sektörleri bulunmaktadır.
* Aksa Göynük Enerji Üretim A.Ş. Enerji sektörü yatırım tutarının yaklaşık olarak %90'nı ve istihdamın da hemen hemen % 80'ni karşılayacağını taahhüt etmektedir.

1.1.5. Yatırım Fırsatı Güçlü Sektörler

Bolu İl Yatırım Destek ve Tanıtım Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın yatırım tanıtım boyutu çerçevesinde, Bolu'ya yatırımın uygun olduğu sektörlerin bulunmasında planlama ilkelerimizden ***katılımcılığı*** sağlamak adına EK 2. de sunulan "Bolu Yatırım Tanıtım Anket Formu" hazırlanmış ve 60 katılımcı tarafından yanıtlanmıştır.

Anket, konuya ilişkin 2 soru üzerine kurgulanmıştır.

- ❖ Mevcut Durumda baskın sektörlerin sıralanması
- ❖ Yatırım Potansiyeli yüksek olan sektörler sıralanması

Aşağıda ele alınacak olan anket araştırma sonuçları daha sonra Kuruluş Yeri Seçimi Faktörleri ve Doğrudan Yabancı Yatırım Etkenleri ile karşılaştırılacak ve belirlenen en uygun sektörlere ilişkin analizlerle bu bölüm tamamlanacaktır.

Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Katılımcı profili, Mevcut Durum Analizi-Yatırım Süreçleri Sorunları bölümünde açıklanmaktadır.

Anketin ilk sorusu olan Baskın Sektörlerin sıralanmasına verilen yanıtların dağılımı aşağıda gösterilmektedir.

Tablo 9 Öne Çıkan Sektör Anketi

SEKTÖR	Katılımcı Sayısı	1.	2.	3.	4.	5.
Hizmet – Turizm Sektörü	56	14	21	10	6	5
Deri İmalatı	59	12	4	11	11	21
Orman Ürünleri	57	5	18	19	10	5
Tarımsal Gıda Sanayi (Kanatlı Sektörü)	57	16	8	5	20	8
Elektrikli Fırın & Yan Sanayi	53	12	6	12	6	17
Tekstil & Konfeksiyon	8	---	---	2	4	2
Lojistik	3	1	1	---	1	---

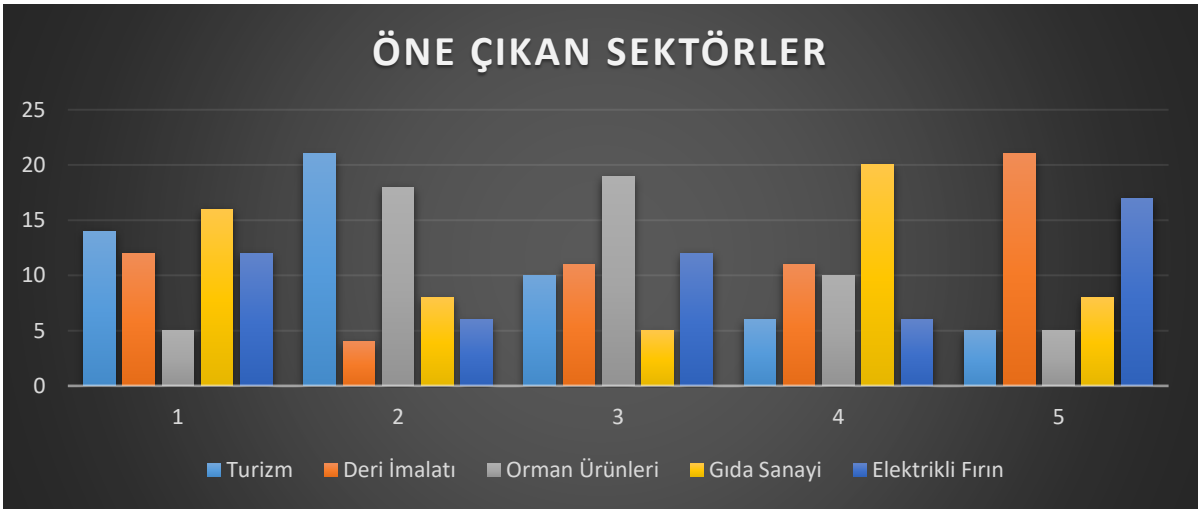

Şekil 2 Öne Çıkan Sektörler

İkinci soruda Bolu'nun yatırım potansiyeli yüksek olan sektörleri sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtların dağılımı ise şu şekildedir.

Tablo 10 Yatırım Fırsatı Olan Sektör Anketi

SEKTÖR	Katılımcı Sayısı	1.	2.	3.	4.	5.
Hizmet – Turizm Sektörü	54	26	10	9	6	2
Orman Ürünleri	51	13	14	17	7	---
Deri Ürünleri	54	6	15	13	15	5
Elektrikli Fırın & Yan Sanayi	29	3	6	6	7	7
Lojistik	17	---	---	1	6	10
Tarıma Dayalı Gıda Sanayi (Kanatlı Sektörü ağırlıklı)	14	4	6	2	2	---
Yenilenebilir Enerji	14	2	4	2	2	4
Tekstil & Konfeksiyon	7	---	---	3	4	---
Yazılım ve Elektronik Ürünler	4	1	2	---	1	---
Soğuk Hava Depoculuğu (Gerede)	3	---	---	---	2	1
Savunma Sanayi	2	1	---	1	---	---
Entegre Büyükbaş Hayvancılık	1	---	---	---	---	1
Özel Okul ve Kolej	1	---	---	---	---	1
Tarımsal Ürünler	2	---	1	---	---	1
Otomotiv Yan Sanayi	1	---	---	---	---	---
Makine Teçhizat İmalatı	1	1	---	---	---	---

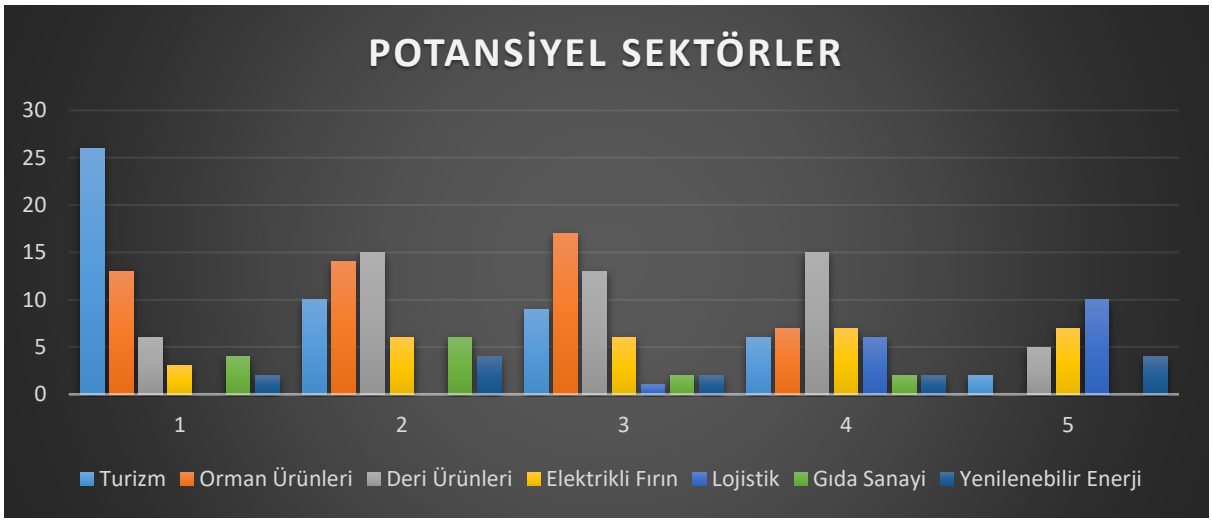

Şekil 3 Yatırım Fırsatı Sunan Sektörler

- Katılımcılar, mevcut güçlü sektörleri aynı zamanda yatırım potansiyeli yüksek olan sektörler olarak değerlendirmektedir.
- Genel itibariyle özel sektör kuruluşları, kendi faaliyet alanlarında halen yatırım potansiyeli olduğunu düşünerek o sektörü ilk sıraya koymaktadır.

Kuruluş Yeri Seçimi Faktörlerinde BOLU

- Pazara Yakınlık
- Ham madde Kaynaklarına Yakınlık
- Emek Kalitesi & Maliyeti
- Kümelenme
- Erişilebilirlik

Yukarıda seçilen faktörler perspektifinde,

- Pazara Yakınlık ve Erişilebilirlik bileşenleri; ***son ürün & lisanslı depoculuk sektörlerini***
- Ham madde kaynaklarına yakınlık, nitelikli işgücü ve kümelenme faktörleri; ***deri nihai ürünler, orman nihai ürünler, gıda sektörü, elektrikli fırın ve turizm sektörlerini***

Destekleyerek yatırım potansiyeli olan sektörler arasında ön plana çıkarmaktadır.

Doğrudan Yabancı Yatırım Faktörlerinde BOLU

- Pazar Büyüklüğü & Büyüme Hızı
- Tedarik zinciri ve çözüm ortaklarının mevcudiyeti
- Nitelikli iş gücü

Yukarıda sayılan doğrudan yabancı yatırım faktörleri ile kuruluş yeri seçimi etkenleri mukayese edildiğinde temelde aynı öncelikleri dikkate aldığı görülmektedir. Dolayıyla kuruluş yeri seçiminde ifade edilen; son ürün, lisanslı depoculuk, deri imalatı, endüstriyel orman ürünleri, gıda sektörü, elektrikli fırın ve turizm sektörleri doğrudan yabancı yatırım perspektifinde de aynı şekilde geçerli gözükmektedir. Diğer kuruluş yeri seçimi faktörleri olan; Vergi & Diğer Yükler ile Yatırım Teşvikleri dikkate alındığında, Yatırım Teşvik Sisteminin Bölgesel rejim uygulaması;

- Derinin İşlenmesi ve Tabaklanması
- Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatını
- Gıda ve İçecek imalatını
- Elektrikli Makine ve Cihazları imalatını
- Turizm sektöründe ise Otel yapımını

Bölgesel yatırım teşvik kapsamında destekleyerek vergi & diğer yükler konusunda avantaj sağlamaktadır.

Hatırlatma amacıyla; Yatırım Strateji Belgesi ve Eylem Planı çalışmasının genel amaç kısmında, *yüksek katma değer üreten sektörleri* belirleme konusuna vurgu yapılmaktadır. Bu noktaya atfedilen önemin gerekçesi 10. Kalkınma Planı, Doğu Marmara Bölge Planı ve diğer yerel stratejik plan ve programlarda açıklanmaktadır. Gerek ulusal seviyede, gerek bölgesel ve yerel düzeyde kalkınmanın öncelikli amacı daha yüksek katma değer üreterek, orta gelir tuzağına düşmemektir.

İl Yatırım Strateji Belgesi'nin üst ölçekli plan ve programlarla uyumlu olması zorunluluğu, mikro tabanda yapılan faaliyetlerin, makro tavanda konulan hedeflere ulaşmaya, katkı sağlaması gerekliliğinden kaynaklanmaktadır.

Yüksek katma değer üretme teknikleri, ileri teknoloji ürün sanayini ve sektörel markalaşma yöntemlerini içermektedir. Bolu, teknoloji ürünü olarak elektrikli pişirici cihaz ve markalaşma potansiyeline sahip sektörlerin bir arada olduğu bir lokasyondur.

Markalaşma süreçleri ve marka yönetimi, ara mamuller yerine, son kullanıcı tarafından tüketilen nihai ürün sektörlerinde geçerli olan yönetim tekniklerdir. Bu durumda yığınlaşma katsayısı yüksek olan ara mamul imalat alanlarında nihai ürün yatırımları ile Bolu kentsel değer zincirini tamamlamak, markalaşma yoluyla yüksek katma değer üretimine geçiş sağlama yolunda kritik bir süreç adımı olarak ortaya çıkmaktadır.

10.Kalkınma Planı İmalat Sanayinde Dönüşüm alanında ilk hedef olarak,

- *Uluslararası rekabet gücünü ve küresel ihracattan alınan payı arttırmak için yüksek katma değerli yapıya geçiş ve yüksek teknoloji sektörlerin imalat sanayindeki payını yükseltmek* olarak belirlemiştir.

Doğu Marmara Bölge Planı'nın Rekabetçi Bölge ekseninde 2.amaç olan Yüksek Katma Değerli Ürün & Hizmetlere Geçmek gayesinde alt hedef olarak, *sektörler arası etkileşimin artırılması* ve *yerel markalaşmanın desteklenmesi* belirlenmiştir.

Yine 10.Kalkınma Planı Turizm sektöründe hedef

- Kalitenin artırılarak, uluslararası marka haline gelmek ve üst gelir gruplarına yönelik hizmet çeşitlendirilmesi hedef olarak tanımlanmıştır.

10.Kalkınma Planının Öncelik Dönüşüm Programlarından olan Sağlık Turizmi Geliştirilmesi Programında ise, Termal Turizm, Medikal Turizm ve İleri Yaş Turizmi alanlarına odaklanılmıştır. Her 3 alanda da potansiyel sahibi olmasına rağmen Bolu, özellikle fizik tedavi hizmetlerine dayalı termal turizm sektöründe güçlü rekabetçi avantajlara sahiptir.

Yapılan tüm bu açıklamaların çerçevesi, Bolu Yatırım Strateji Belgesi Hedef Sektörlerinin arka planı ve gerekçelendirilmesini ortaya koymaktadır.

Tablo 11 Sektörel Yatırım Fırsatları Tablosu

YATIRIM POTANSİYELİ YÜKSEK HEDEF SEKTÖRLER			
YEREL GÖRÜŞ-TRENDLER	BÖLGE PLANI SEKTÖREL GELİŞME ÖNCELİKLERİ	KURULUŞ YERİ SEÇİMİ/ D.Y.Y. FAKTÖRLERİ	MARKALAŞMA/YÜKSEK KATMA DEĞER
Turizm Sektörü	Turizm Sektörü	Turizm Sektörü	Termal Turizm
Deri Ürünleri	Deri Ürünleri	Deri Nihai Ürünler	Deri Nihai Ürün
Orman Ürünleri	Orman Ürünleri	Orman Ürünleri – Mobilya	Mobilya
Elektrikli Fırın & Yan Sanayi	----------	Beyaz Eşya – Elektrikli Fırın	Beyaz Eşya – Elektrikli Fırın
----------	Yenilenebilir Enerji Sektörü	Yenilenebilir Enerji Sektörü	Yenilenebilir Enerji Sektörü

Son olarak seçilen Hedef Sektör, *yenilebilir kaynaklardan enerji üretimi* sektörüdür. 3.600 kayıtlı kümes, 44,5 milyonu aşan yıllık üretim kapasitesi ile Bolu kanatlı hayvancılık sektörü, 245.389 ton/yıl tavuk gübresi atığına neden olmaktadır. Tavuk gübresi atığı, çeşitli yöntemlerle bertaraf edilerek elektrik enerjisi üretiminde kullanılabilmektedir. Öte yandan, Abant İzzet Baysal Üniversitesi bünyesinde bulunan Nükleer Radyasyon Detektörleri Uygulama ve Araştırma Merkezinde (NÜRDAM) Türkiye'nin ilk milli nükleer radyasyon detektörü üretimi gerçekleştirilmiştir. Bu detektörün merkezi işlem ünitesi, küçük modifikasyonlarla solar hücreye dönüşerek güneş enerji santrallerinin panellerinde kullanılabilir hale gelmektedir.

ÖNEMLİ NOT: Mevcut Durum Analizi güçlü sektörler bölümünde ilk 5 arasında yer alan Kanatlı Hayvancılığa dayalı gıda sektörü Hedef Sektör olarak seçilmemiştir. Bu durumun 2 temel gerekçesi mevcuttur. İlk dayanak, sektörün ulaştığı doygunluk düzeyidir. Sektörel oyuncuların tamamı entegre tesistir ve değer zincirinde ilave yatırım alanı bulunmamaktadır. İkinci gerekçe, sektörün neden olduğu atık yönetimi sorunudur. Kanatlı hayvancılığın yoğun olduğu Bolu, tavuk gübresi atıklarının bertaraf edilmesine ilişkin çözüm süreci içerisindedir. Diğer yandan tavuk gübresi atık tehditi, yenilenebilir enerji sektöründe yatırım fırsatı olarak karşımıza çıkmaktadır.

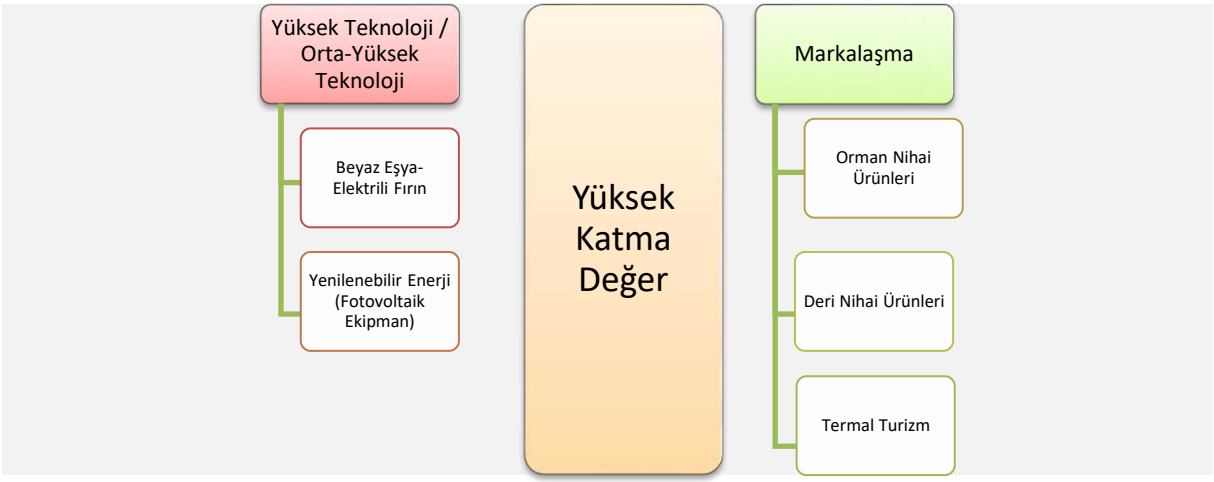

Şekil 4 Hedef Sektör Seçim İlkeleri

1.2. SORUN ALANLARI

Bolu İl Yatırım Destek ve Tanıtım Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın yatırım destek boyutu çerçevesinde, yatırım ortamı işleyişinde ortaya çıkan sorunları tespit etmek ve bu sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik çözüm önerilerini bulmak adına anket hazırlanmıştır. Hazırlanan bu anket ile 60 katılımcıyla yüz yüze görüşme yapılmış ve anket soruları katılımcılar tarafından yanıtlanmıştır.
Katılımcı Profilinin Listesi EK.1 de sunulmaktadır. Katılımcı profili belirlenirken dikkat edilen hususlar şunlardır.

- İzin & Ruhsat süreçlerinde rol oynayan yetkili kamu kurum ve kuruluşları
- İlin sanayi ve ticari faaliyetlerinde yetkili kamu kurum ve kuruluşları
- Özellikle son 1 yıl içerisinde yatırım faaliyeti yürütmüş ya da yürütmekte olan özel sektör kuruluşları
- Sektörel dernekler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları
- Yabancı Sermayeli 3 reel sektör işletmesi

- ❖ İzin & Ruhsat süreçleri sorunları açısından 2 İnşaat sektörü işletmesi

Anket, 11 kamu kurum ve kuruluşu, 4 kamu kurumu niteliğinde meslek kurumu ve 1 STK, 5 sektörel kuruluş ve son 1 yıl içerisinde yatırım yapmış ya da yapmakta olan 39 özel sektör işletmesi tarafından doldurulmuştur.

Tablo 12 Özel Sektör Katılımcı Dağılımı

SEKTÖR	FİRMA ÖLÇEĞİ		
	Küçük	Orta	Büyük
İmalat – Elektrikli Fırın & Yan Sanayi	3	3	4
İmalat – Gıda Sektörü	1	1	2
İmalat – Deri Ürünleri	3	---	---
İmalat – Tekstil & Konfeksiyon	---	2	---
İmalat – Taşıt Araçları	1	1	---
İmalat – Kimya	1	1	---
İmalat – Orman Ürünleri	3	1	---
Geri Kazanım – Enerji	1	1	---
Hizmet – Turizm	4	2	
Hizmet – İnşaat & Nakliyat	2	2	---

EK.3 de sunulan Anket Formunda temel olarak 2 soru sorulmaktadır. İlk soruda yatırım süreçlerinde yaşanılan sorunlar ve bu sorunların önem derecesi diğer soru da ise bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin cevaplanması istenmektedir.

Mevcut Durum Analizi yapılan bu bölümde, sadece tespit edilen sorunlar ele alınacak, çözüm önerileri yatırım destek stratejisi bölümünde değerlendirilecektir.

1.2.1. Mevcut Durumda Yaşanılan Sorunlar

1.2.1.1. Açıklamalar

Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi

Bu başlık altında ele alınan problem, yukarıda açıklanan yatırımı fırsatı güçlü sektörler alanlarında, yerli ve yabancı yatırımcı firmalar tarafından doldurulabilecek boşluklar bulunmasından kaynaklanmaktadır. Tüm anket katılımcıları, ilde yatırım fırsatları sunan sektörler bulunduğunu ifade etmekte ancak bu sektörlerin potansiyel güçleri bağlamında dağılım göstermektedir. Ekonomik olarak değerlendirilmeyen yatırım potansiyeli ve kullanılmayarak atıl kalan mal / hizmet üretim kapasite oranı, ilin ürettiği toplam katma değere negatif yönde etki etmektedir.

Nitelikli Eleman Temini ve İstihdam Sürelerinin Kısa Olması

Anket katılımcılarının bütünü tarafından sorun olarak görülen ikinci derece önemli problemdir. Sorunun önem derecesi dağılımına göre; 12 katılımcı en önemli sorun olarak, 24 katılımcı 2. Derece sorun olarak, 12 katılımcı 3. Derece sorun olarak, 7 katılımcı 4. Derece, 4 katılımcı 5. Derece ve 1 katılımcı ise 6. Derece sorun olarak nitelikli eleman temini ve istihdamını değerlendirmektedir.

- ❖ En önemli sorun olarak gören işletmeler, sanıldığının aksine emek yoğun sektörler değildir. Emek yoğun-sermaye yoğun sektörler arasında nerdeyse eşit dağılım söz konusudur.
- ❖ Nitelikli eleman temini sorunu sadece personel kalitesi olarak cevaplanmamış aynı zamanda ara eleman eksikliği sorunu da bu soruda ifade edilmiştir. Diğer bir deyişle, özel sektör işletmeleri hem personel kalitesinden hem de yeni iş başı yapan personelin atandıkları kadroda devam etmeyerek iş bırakmalarından şikâyet etmektedir.

- Özellikle reel sektörün ağır sanayi kollarında görülmektedir. Bolu'da ikamet eden işgücü ağır sanayi ya da imalat tesisleri yerine hizmet sektöründe iş yükü hafif sektörleri tercih etmektedir. Sorunun mahiyeti, ilki istihdam edilen personelin mesleki eğitim düzeyinin düşük olması ve ikincisi, istihdam edilen personelin devir hızının yüksek olması nedeniyle işgücü verimliliğinin düşük olmasıdır.

Kamu Destekleri ve Finansman Kaynaklarına Erişim

Katılımcıların 51 tanesi bu soruya yanıt vermiştir. 4 katılımcı ilk sırada bu konuyu ele almaktadır. 13 katılımcı 2. Sıraya, 22 katılımcı 3. Sıraya, 9 katılımcı 4 ve 3 katılımcı 5. Dereceye bu sorunu koymaktadır. Sorun yatırım finansmanına erişim olanaklarının yetersiz oluşu, paydaşların finansman kaynakları hakkında bilgi eksikliğine sahip olması ve bu nedenle müracaat edememe gibi hususları içermektedir.

Yatırım Ortamı & Mevzuatı Hakkında Bilgi Eksikliği

54 katılımcı bu konuyu yatırım ortamı sorunu olarak ele almaktadır. 1 katılımcı bu sorunun önem derecesini ilk sıraya koymakta, 5 katılımcı 2. Derece sorun olarak görmekte, 12 katılımcı 3. Derecede yer vermekte, 26 katılımcı 4. Derece sorun olarak ele almakta, 9 katılımcı 5. Sırada ve 1 katılımcı 6. Derece sorun olarak görmektedir.

- Yatırım ortamı hakkında bilgi eksikliği, yatırım öncesinde ön araştırma, fizibilite etütleri gibi çalışmaların yapılmaması gibi nedenlerle kaynak israfına yol açmaktadır.
- Yatırım mevzuatının karmaşık yapısı ise bürokratik işlemlerin yürütülmesini ve tamamlanmasını yavaşlatmaktadır.

Yatırıma Uygun Arazi Envanteri Eksikliği

39 katılımcı tarafından sorun olarak işaretlenmiştir. 3 katılımcı en önemli sorun olarak görmektedir. 3 katılımcı tarafından 3. Derecede, 6 katılımcı 4. Derecede, 20 katılımcı 5. Derecede ve 7 katılımcı 6. Derece sorun olarak değerlendirmektedir.

- Sorunu ilk sıraya koyan işletmelerin tamamı büyük ölçekli işletmedir.
- Yatırıma uygun kamu arazilerinin konumu, büyüklüğü, enerji ve ulaşım altyapısı gibi detaylar hakkında müracaat edilecek herhangi bir birimin bulunmaması arazi tedarik süresini ve yatırım sürecini uzatmaktadır.

1.2.1.2. Mevcut Durumda Yaşanılan Sorunlar Tablosu

Tablo 13 Mevcut Durum Yatırım Sorunları Tablosu

No	Sorun Alanı	Yaşandığı Sektörler
1.	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	Turizm, Deri, Orman Ürünleri, Elektrikli Fırın, Yenilenebilir Enerji
2.	Nitelikli Eleman Temini ve İstihdam Sürelerinin Kısa Olması	İmalat Sanayi
3.	Kamu Destekleri ve Finansman Kaynaklarına Erişim	İnşaat ve Lojistik dışında tüm Sektörler
4.	Yatırım Ortamı ve Mevzuatı Bilgi Eksikliği	Tüm sektörler
5.	Yatırıma Uygun Arazi Envanteri Eksikliği	İmalat sanayi büyük ölçekli işletmeleri

1.2.2. Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar (Riskler)

Bu bölümde, görev ve yetki alanı gibi mevzuat sınırları ve bütçe, kaynak yetersizliği gibi mali kısıtlamalardan kaynaklanan, Bolu YDO. Ve diğer yerel kamu kurum ve kuruluşlarının kendi başlarına çözüm üretemeyeceği ancak çözüm sürecine katkı sağlayabileceği sorunlar ele alınmaktadır.

1.2.2.1 Açıklamalar

Yatırım Teşvik Sisteminde 2. Derece İl Kalması

Anket katılımcılarının tamamı bu noktayı yatırım ortamı sorunu olarak değerlendirmektedir. 36 katılımcı tarafından en önemli sorun olarak bu husus, 14 katılımcı tarafından 2. En önemli sorun 7 katılımcı tarafından 3. En önemli sorun, 1 katılımcı tarafında 4. En önemli sorun ve 2 katılımcı tarafından ise 5. Derece sorun olarak görülmektedir.

- Teşvik sisteminde 3. Derecede yer almaması nedeniyle faiz desteği gibi finansman kaynaklarına erişim problemini, vergi ve sigorta gibi kamusal yüklerden daha kısa muaf tutulması ve dolayıyla operasyonel maliyetlerin yükselmesini kapsamaktadır.
- Yerel paydaşlar tarafından Ekonomi Bakanlığına gereken başvurular yapılmıştır. Ancak bu çalışmalara rağmen Ekonomi Bakanlığı'nın 1 alt dereceye **düşürmemesi** olası bir risk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Lojistik Kapasitenin Sınırlı Olması

Karayolu ulaşım altyapısı ve bağlantıları TEM ve D-100 gibi uluslararası ana arterlerle oldukça güçlü olan Bolu'nun henüz demiryolu ve havayolu erişim altyapısı mevcut değildir. Özellikle büyük ölçekli işletmeler tarafından önemli bir problem olarak ele alınmaktadır. Hammadde tedarik ve pazarlama-satış süreçlerinde nakliye maliyetlerinin yüksekliğini kapsamaktadır. Ulaştırma Bakanlığı tarafından ön çalışmalara başlanmış olmasına rağmen strateji döneminde yatırımların **tamamlanamaması** yetersiz bütçe tahsis edilmesi gibi riskler içermektedir.

Demir yolu Erişimi Eksikliği

Anket formunun ''Diğer Sorunlar'' başlıklı sorusuna verilen cevapların kahir ekseriyetidir. Diğer bir ifadeyle bir soru olarak formda olmamasına rağmen ''Diğer sorunlar'' sorusuna verilen cevaplarda ortaya çıkmıştır. 22 katılımcı tarafından ortaya konan bu sorunun dağılımı ise şu şekildedir. 1 katılımcı ilk sorun olarak, 4 katılımcı 2. Sorun olarak, 1 katılımcı 3, 3 katılımcı 4. Derece, 1 katılımcı 5, 11 katılımcı 6. Derece ve 1 katılımcı 7. Derece sorun olarak ele almaktadır.

- Sorun olarak ele alan firmaların tamamı reel sektör işletmesidir.

Hava yolu Erişimi Eksikliği

11 katılımcı tarafından yine ''Diğer Sorunlar'' bölümünde ifade edilmektedir. 2 katılımcı 1. Sırada, 2 katılımcı 4. Sırada, 5 katılımcı 5. Derecede, 1 katılımcı 6 ve 1 katılımcı 7. Sırada konuya yaklaşmaktadır.

- Sorun olarak ifade eden özel sektör işletmeleri Turizm sektöründe faaliyet göstermektedir.

İnşaat Sektöründe Mesleki Standardizasyon Eksikliği

Tek bir işletme tarafından ilk derece sorun olarak beyan edilmiştir. Müteahhit firmaların istihdam etmesi gereken personelin niteliği ve niceliği gibi alanlarda yasal düzenlenme eksikliği nedeniyle boşluk bulunması sektördeki firmalar arasında haksız rekabet sorununa sebep olmaktadır. Ayrıca Bolu'ya yatırım yapmak isteyen Bolu-dışı firmalar, fabrika-tesis inşaatı aşamasında yerel çözüm ortakları bulamamaktadır. Bu sorunun giderilmesinde yetkili kurum olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın gerekli düzenlemeleri yapmaması strateji döneminde devam edebilir bir problem şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Yatırım Teşvik Sisteminde 2. El Makine Yasağı

Tek bir özel sektör kuruluşu tarafından 5. Derece sorun olarak görülmektedir. Buna göre, YTB. Kullanan işletme yurtdışından 2. El makineyi yaş sınırı olmaksızın ithal edebilmelidir. Ancak gerek tek bir işletme tarafından ifade edilmesi gerekse bu işletmenin bile sorunu 5. Derecede, daha az önemli

bir problem olarak ele alması nedeniyle Yatırım Destek ve Tanıtım Strateji Belgesinin hedefler bölümünde ele alınmayacaktır.

1.2.2.2. Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar Tablosu

Tablo 14 Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar Tablosu

No	Sorun Alanı	Muhtemel Sektörler
1.	Yatırım Teşvik Sisteminde 2. Derece İl Kalması	Bölgesel Teşvik Rejimi Sektörleri
2.	Lojistik Kapasitenin Sınırlı Olması	
2.1.	Demiryolu Erişim Eksikliği	Büyük Ölçekli İmalat Sektörü
2.2.	Havayolu Erişim Eksikliği	Turizm Sektörü
3.	İnşaat Sektörü Mesleki Standardizasyonu	İnşaat Sektörü
4.	Teşvik Sistemi 2. El Makine Alımı	İmalat Sanayi

ÖNEMLİ NOT: *Gerek Kamu Kurum ve Kuruluşu ve Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşları ile diğer STK'lar gerekse özel sektör kuruluşlarının hiçbirisi* ***İzin & Ruhsat Süreçleri*** *ile ilgili bir sorun beyan etmemiştir. Bu durum GZFT Analizinde Güçlü Yön olarak ileri sürülen* ***Yatırımcı Dostu İş Ortamı*** *tespitini teyit eder niteliktedir.*

1.3. HEDEFLER

Bolu İl Yatırım Destek ve Tanıtım Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın genel amacı ana hatlarıyla 2 farklı bileşenden oluşmaktadır.

- Spesifik sektörler ve belirli firmalar odaklı etkin promosyon ve tanıtım faaliyetlerinin yürütülerek ve yatırımların hacminin genişletilmesi
- Mevcut Durum Analizinde tespit edilen sorunlara çözüm odaklı yaklaşım geliştirerek yatırım süreçlerinin iyileştirilmesi, kolaylaştırılması ve yatırımların artırılması

Bu 2 farklı bileşen, aynı zamanda genel amaca ulaşmak için gerekli olan Stratejik Hedefleri de teşkil etmektedir.

1.3.1. Açıklamalar

Etkin Promosyon Faaliyetleriyle Yatırım Hacminin Genişletilmesi

Bu hedef, mevcut durum analizinde ilk sorun olarak belirlenen *Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi* probleminin çözümüne yönelik olarak tespit edilmiştir. Bolu Yatırım Destek ve Tanıtım Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın yatırım tanıtım boyutunu kapsayan ilk stratejik hedefine ulaşmak için 3 aşamalı bir süreç uygulanacaktır.

- Hedef Ülkelerin Analizi
- Hedef Kitle Segmentasyonu
- Optimum Promosyon Enstrümanlarının kullanımı

Yukarıdaki aşamalardan ilk 2'si, Yatırım Destek ve Strateji Belgesinin ön hazırlık döneminde tamamlanmıştır. Mevcut Durum bölümünün Yatırım Fırsatı Güçlü sektörler bölümünde gösterilen hedef sektörler belirlenmiş, bu sektörlerde küresel düzeyde üretim kapasiteleri güçlü olan, diğer ülkelere yatırım yapma eğilimi yüksek olan ve özellikle son 3 yılda ülkemize yatırım yapmış olan ülkeler incelenerek EK.4'te sunulan Değerlendirme Tablosu kriterlerine göre ülkeler sektörlere göre puanlanmıştır.

Şekil 5 Hedef Ülke Tespit Yöntemi

Tablo 15 Hedef Sektör & Ülke Matrisi

HEDEF SEKTÖR & ÜLKE MATRİSİ

HEDEF SEKTÖRLER				
FOTOVOLTAİK EKİPMAN SEKTÖRÜ	ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ	DERİ HAM ÜRÜN SEKTÖRÜ	TERMAL TURİZM SEKTÖRÜ	BEYAZ EŞYA SEKTÖRÜ
HEDEF ÜLKELER				
ÜLKE ADI	ÜLKE ADI	ÜLKE ADI	ÜLKE ADI	ÜLKE ADI
A.B.D.	ALMANYA	İTALYA	A.B.D.	İTALYA
ALMANYA	İTALYA	İSPANYA	İTALYA	A.B.D.
JAPONYA	JAPONYA	ÇİN	İNGİLTERE	JAPONYA
ÇİN	A.B.D.	—	—	ÇİN
TAYVAN	ÇİN	—	—	G.KORE

Promosyon Araçlarının Etkinliğinin Artırılması

2014 yılından Dünya Bankası tarafından 356 katılımcıya uygulanan anket araştırması sonuçlarına en etkili olan promosyon araçlarının sıralaması ve dağılımı şu şekildedir.

Tablo 16 Promosyon Araçları Etkinliği Anketi

PROMOSYON ARAÇLARI	2008 (%)	2011 (%)	2014 (%)
İnternet / Website	56	55	67
Randevulu Toplantı	54	57	64
Halkla İlişkiler	52	33	48
Yatırım Tanıtım Turu	45	35	56
Fuarlar	---	35	38
Reklam	15	16	17
E-posta	19	15	14
Tele-pazarlama	4	4	6

Bolu'ya yapılacak olan yatırımların nitelik ve nicelik olarak artırılması amacıyla reklam, promosyon ve tanıtım araçların güncellenmesi ve çeşitliliğin genişletilmesi hedeflenmektedir. Hedef sektörlerde yatırım yapma potansiyeli güçlü olan firmalara ulaşılması adına belirlenen araçlar;

- Web Sitesi
- Yatırım Tanıtım Turları
- Sektörel Konferanslar
- Reklam Filmi, Flyer ve Yatırım Kataloğu
- Birebir Sunum ve Toplantılar
- Dergi Reklamı
- E-bülten Aboneliği ve Dağıtımıdır.

İlk hedef için tanımlanan performans göstergesi:

- En az 2 hedef sektörde yabancı sermayeli firmaların üretime başlaması

Hedef Sektör Yatırım Ortamının İyileştirilmesi

Çokuluslu ya da büyük ölçekli işletmeler yatırım kararı alınması ve lokasyon seçimi süreçlerinde sermaye bütçeleme teknikleri, puanlama yöntemi vb. gibi spesifik teknik yöntemler uygulamaktadır. Özellikle yer seçimi aşamasında firmalar tarafından yüksek puan verilen önemli faktörlerden birisi, hammadde kaynaklarına yakın olmak ve arz güvenliğidir. Güçlü ve sağlam bir Tedarik Zincirine yakın olmak yatırım kararlarında belirleyici unsurlardan birisidir.

Bolu'nun rekabetçi avantaja sahip olduğu sektörlerde, tedarik zinciri yönetiminin iyileştirilmesi amacıyla kümelenme projeleri geliştirilecek ve yürütülecektir.

Yerli ve yabancı büyük ölçekli işletmelerin yatırım kararı alması döneminde uygulanan belirli teknik yöntemlerden birisi Fizibilite Etütleri diğeri de Sektörel Raporlardır. Bu analizlerin hazırlanması verilerin toparlanması, test edilmesi, veri kaynaklarının dağılımı v.b. gibi faktörlere bağlı olarak 2-6 ay arasında değişmektedir. Hedef firmaların Bolu'ya yatırım yapma kararını verme olasılığını yükseltmek için gerçekçi ve güncel verilere dayanan Hedef Sektör Fizibilite Etütleri ve Sektörel Raporların hazırlanması Bolu'da İş Yapma Kolaylığını artırarak yapılacak yatırımların hacminin genişletilmesine katkı sağlayacaktır.

Performans Göstergesi:

- Hedef sektörler için hazırlanmış Fizibilite Etütleri ve Sektör Raporları

Yatırım Süreçleri Sorunlarının Çözümüne İlişkin Faaliyetler Yürütmek

Bolu Yatırım Destek ve Tanıtım Strateji Belgesinin ikinci stratejik hedefi, yatırım süreçlerinin iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve kolaylaştırılmasıdır. Ek.3 de arz edilen Bolu Yatırım Destek Anketinin 2. Sorusu ilk sorunun cevabı olarak belirtilen yatırım ortamı süreçlerinin işleyişi sırasında ortaya çıkan sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerilerinin neler olduğudur. Katılımcıların bu soruya ilişkin cevapların dağılımı aşağıdaki tabloda nakledilmektedir.

Tablo 17 Yatırım Sorunları Çözüm Önerileri

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	1.	2.	3.	4.	5.
Kamu Destekleri Rehberi Hazırlanması	14	14	10	2	1
Yatırım Ortamı Raporunun Hazırlanması	8	14	11	4	---
Kayıtlı İstihdamın Avantajları Eğitimi ve Broşürü	8	7	8	8	3
Demiryolu Fizibilite Etüdü	11	5	12	1	1
Yatırıma Uygun Arazi Envanteri	---	6	4	1	2
Havaalanı Fizibilite Etüdü	5	---	1	4	---
Deri Sektörünün Öncelikli Yatırım Konuları Listesine Girmesi	2	---	---	---	---
Teşvik Sisteminde Kdv. Mahsuplaşması İçin Yatırım Yapılan Sektörle Faaliyette Bulunulan Sektörün Aynı Olması Gerekliliği	1	---	---	---	---
Bina & İnşaat Harcamalarının Kdv. Muafiyeti Kapsamına Alınması	---	1	---	---	---
Teşvik Sisteminde 2. El Makine Teminine İlişkin Kısıtlamaların Kaldırılması	1	---	---	---	---
Teşvik Sistemi Kapsamının Hammadde Tedarik İşlemlerini İçermesi	1	---	---	---	---

Finansmana Erişim İmkânlarının Kolaylaştırılması

İşletmelerin yatırım süreçleri alanında yaşadıkları en önemli sorun olarak karşımıza çıkan yatırım finansmanına erişim imkânlarının yetersiz olması sorununun giderilmesi gerekmektedir. Çeşitli kamu kurumları tarafından sunulan desteklerin tek bir rehberde toplanması, ticaret ve sanayi odaları, mali müşavirler odaları ve derneklere dağıtılması, konu hakkındaki bilgi eksikliğinin giderilmesi ve finansman kaynaklarına erişim sağlanmasının sadeleştirilmesi hedeflenmektedir.

Performans Göstergesi:

- Kamu kurumlarından alınan desteklerde % 15 artış

Yatırım Ortamı ve Mevzuatı Bilgi Eksikliğinin Giderilmesi

Firmalar kuruluş süreçlerinde sektörlere ve mevzuata göre farklı izin ve ruhsat süreçlerine tabi olmaktadır. Yatırım kararı alan bir firma Bolu dışından bir firmaysa yatırım yapacağı sektöre ve yatırım ölçeğine uygun arazi aramaktadır. Bu alanda yeterli ve güncel bilgiye sahip olmak, başvuru sürelerine riayet etmek, gerekli belgeleri önceden tanzim ederek hazır bulundurmak, hem yetkili kurumların hem de paydaşların işlemlerin yürütülmesinden kaynaklanan iş yükünü hafifleterek başvuruların sonuçlandırılmasını hızlandıracaktır.

Performans Göstergesi:

- 2 kamu arazisinin yatırımcıya tahsis edilmesi işlemi

Lojistik Erişim Kapasitesinin Genişletilmesi

Hedef sektör yatırım ortamı iyileştirilmesi bölümünde açıklandığı üzere güçlü ve sürekli Tedarik Zincirinin mevcudiyeti lokasyon seçiminde sistematik öneme sahiptir. Bu faktörü, hem üretim hammadde tedarik süreci hem de pazarlama-satış süreçlerinde, maliyet etkin lojistik altyapı durumu tamamlamaktadır. Demiryolu ve havayolu bağlantılarının lojistik kapasiteye eklenerek firmaların üretim ve pazarlama maliyetlerinin düşürülmesi Bolu'nun yatırım yeri olarak seçilmesine pozitif etki ederek rekabetçi avantajlarını artırmasına ve güçlendirmesine neden olacaktır.

Performans Göstergesi:

- Demiryolu ve havalimanı inşaatlarının ÇED raporlarının tamamlanması

Personel İstihdam Sürelerinin Artırılması

Üretim faktörü olarak işgücünün verimliliği, üretim maliyeti girdisi olarak ürün fiyatına direkt etki etmektedir. Fiyatların veri biçimde geldiği rekabetçi piyasa koşullarında karlılık performansını artırmanın en kolay yöntemi ise maliyetleri düşürmektir. Bolu'ya yatırım yapacak olan firmaların istihdam edecekleri personelin devir hızının düşük, devir süresinin yüksek olması iş-başında eğitim ve hizmet içi eğitim faaliyetlerinin verimliliğini artırmakta, zamanla yaptığı işi daha iyi öğrenen pratik kazanan personel o işte uzmanlaşmakta, fire oranları düşerek kayıp-ziyan oranları azalmaktadır. Birim zamanda giderek daha az fire veren personelin ürettiği çıktı artmakta ve verimlilik yükselmektedir.

Performans Göstergesi:

- ❖ İşgücüne katılım oranında %5 artış

1.3.2. Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi Hedefleri Tablosu

Tablo 18 Strateji Hedefleri Tablosu

No	Hedef	Gösterge
1.	Promosyon Araçlarının Etkinliğinin Artırılması	En az 2 hedef sektörde yabancı sermayeli firmaların üretime başlaması
2.	Hedef Sektör Yatırım Ortamı İyileştirilmesi	Hedef sektörler için hazırlanmış Fizibilite Etütleri ve Sektör Raporları
3.	Finansmana Erişim İmkânlarının Kolaylaştırılması	Kamu kurumlarından alınan desteklerde % 15 artış
4.	Yatırım Ortamı & Mevzuatı Bilgi Eksikliğinin Giderilmesi	2 kamu arazisinin yatırımcıya tahsis edilmesi işlemi
5.	Lojistik Kapasitenin Genişletilmesi	Demiryolu ve havalimanı inşaatlarının ÇED raporlarının tamamlanması
6.	Personel İstihdam Sürelerinin Artırılması	İşgücüne katılım oranında %5 artış

2. 2018 Yılı Eylem Planı

2.1 Faaliyet Açıklamaları

2.1.1. 2017 Eylem Planı Uygulama Sonuçları

2017 yılı eylem planında bulunan web sitesinin güncellenmesi faaliyetine ilişkin olarak çalışmalar devam etmektedir. MARKA, bölgesinde yer alan tüm YDO. ve Ajans web sayfası için hizmet satın alma sürecine devam etmektedir. Deri Sektörü Geri Kazanım Tesisi Fizibilite Etüdü, Ajans tarafından yürütülmekte olan Güdümlü Proje Desteği faaliyeti çerçevesinde hazırlanmış durumdadır. 2018 yılı içerisinde MARKA Güdümlü Proje Desteği ile tesisin yapımına başlanacaktır. Sigorta kayıtlı çalışmanın avantajları broşürünün tasarımı hazırlanmıştır ve basım dağıtım işlemleri Ocak ayı içerisinde tamamlanacaktır. Yatırıma uygun arazi envanterinin çıkarılması faaliyeti Ajans tarafından geliştirilen Yatırım Bilgi Sistemi (YATBİS) yazılımının tapu ve kadastro kayıtlarına entegrasyonu nedeni sayesinde tamamlanmış durumdadır. Deri Sektörü ve Elektrikli Fırın Yardımcı Sanayi Kümelenme Temelli Değişim Yönetimi Projesi, Ajansın yürüttüğü Rekabetçilik ve İnovasyon Çerçeve Programı, Clustarts/Kümelenme Yönetiminde Mükemmele Ulaşmak isimli AB. Projesi kapsamında öngörülen faaliyetlerdir. Ancak projenin deri sektörü ve elektrikli fırın yardımcı sanayi sektörlerine ilişkin analiz ve eğitimler bitirilememiştir. Teşvik sisteminde 5. Derece destek alan stratejik ürünler için son yılın ithalat miktarları STIC formatında temin edilmiştir. Ancak ürünlerin ülke üretim kapasiteleri NACE kodları ile tutulmaktadır. NACE ve STIC sınıflandırma farkları ülke üretim kapasitesi ile ithalat miktarı

eşleştirmesini zorlaştırmaktadır. Sektörel fuar ve konferanslara katılım sağlanması ile görsel ve basılı tanıtım promosyon materyallerin basılması eylemleri henüz tamamlanamamıştır. Tamamlanamayan eylemlerin temel nedeni 15 Temmuz sonrası yaşanan süreçtir. Bu süreçte yaşanan personel kaybı ve sirkülasyonu eylemlerin zamanında tamamlanması önünde sorun oluşturmaktadır.

2.1.2. Kamu Destekleri Rehberinin Basımı ve Dağıtımı

Ülkemizde, Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, KOSGEB, TÜBİTAK, İş-kur ve Kalkınma Ajansları gibi kurum ve kuruluşlar, gerek yatırım gerekse işletme dönemlerinde özel sektör firmalarına proje teklif çağrısı ya da teşvik yöntemleriyle destekler sunmaktadır. Bu tip kamusal desteklerin, potansiyel yararlanıcıları, başvuru koşulları, destek miktarları ve süreleri gibi detay konular bir rehber altında toplanacak ve Mali Müşavirler Odası, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Organize Sanayi Müdürlüklerine dağıtılacaktır.

2.1.3. Yatırıma Uygun Arazi Envanterini TYDTA ile Paylaşılması

Bolu'da özellikle, Yeniçağa-Gerede Gelişme Koridorunda, büyük ölçekli yatırımalar için uygun olan ve mülkiyeti Hazinede bulunan araziler yer almaktadır. Mevcut durumda bu araziler herhangi bir üretim faaliyeti için kullanılmamaktadır. Ülkenin uluslararası seviyede yatırım promosyon faaliyetlerini yürüten T.C. Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı'nın Yer Seçimi Birimiyle paylaşılacak olan bu arazi envanteri, talep olması durumunda uluslararası firmalar tarafından yatırım yer olarak değerlendirilecektir.

2.1.4. Yatırım Fırsatları Kataloğunun Hazırlanması

Yatırım Destek ve Tanıtım Strateji Belgesinde yatırıma uygun hedef sektörler, beyaz eşya elektrikli fırın, cüzdan, çanta, kemer vb. gibi nihai deri ürünleri, orman ürünleri mobilya, yenilenebilir enerji güneş pilleri ve sağlık turizmi sektörleri olarak tespit edilmiştir. Hazırlanacak olan katalog bu sektörlerin, pazar durumu, hammadde ve tedarik zinciri imkânları, insan kaynağı potansiyeli, Bolu'nun konumu ve lojistik erişim altyapısı gibi konulara dair verileri içerecek ve özellikle spot hususlar vurgulanacaktır.

2.1.5. Yatırım Fırsatları Kısa Reklam Filmi Hazırlanması

Yukarıda açıklanan hedef sektörler ve genel olarak Bolu'nun lokasyonu ve erişim altyapısını anlatan kısa reklam filmidir. İl tanıtım filmlerinden farklı olarak genel amaç turizm tanıtımı ve turist getirmek değil, hedef sektörlerdeki yatırımcıların ilgisini çekebilmektir.

2.1.6. Yatırım Teşvik Sistemi Stratejik Sektör Rejimi Sektörlerinin Tespit Edilmesi

Bolu'nun Yatırım Teşvik Sisteminde 2. Derecede yer alması, yatırım ortamı konusunda en önemli sorun olarak görülmektedir. Ancak sistemde bulunan Stratejik Sektör Rejiminde bulunan üretim konuları, ülkenin her yerinde 5. Derece teşviklerden istifade edebilmektedir. Yurtiçi üretim kapasitesinin, ithal edilen miktardan az olması durumunda uygulanan bu yöntemde henüz stratejik sektörler listesi gibi bir çalışma yapılmamıştır. İthal edilen ürünlerin ithalat miktarları temin edilecek, yurtiçi üretim kapasiteleri ile karşılaştırılacaktır.

2.1.7. Futurmoda Elche/Alicante Fuarına Katılım Sağlanması

Nihai deri ürünleri sektörü yatırımcılarının katılım sağlandığı fuar organizasyonudur. Deri sektörü için hazırlanan bilgi notları, sektör raporları ve broşürlerin potansiyel yatırımcılara dağıtımı ve kısa reklam filminin promosyonu gibi faaliyetler yürütülerek sektördeki yatırımcılara bilgi verilecektir.

2.1.8. Deri Ürünleri Sektörü Ur-ge Projesine Başlanması

Nihai deri ürünleri hedef sektörüne tedarik zinciri olarak faaliyet gösteren vidala deri sektörünün kümelenmesine yönelik olarak hazırlanan bir faaliyettir. Ekonomi Bakanlığı tarafından yürütülen Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi (Ur-ge) programına hazırlanacak olan proje ile sektörde

çalışan firmaların küme olarak ortak hareket etmesine yönelik hibe şeklinde destekler sağlanmaktadır.

2.1.9. THY Hedef Ülke Seferleri Business Class Promosyonu

Hedef sektörlerde yatırım tanıtımı amacıyla hazırlanan kısa reklam filminin, her sektör için tespit edilen hedef ülkelere yapılan THY. Uçuş seferlerinde seyahat eden business class yolcularına promosyonudur.

2.1.10. İstanbul-Ankara CIP/VIP Lounge Promosyonu

Uluslararası iş görüşmeleri ve toplantılara katılım amacıyla en yoğun şekilde kullanılan bu havalimanlarının, CIP ve VIP Loungelerinde bulunan cafelerde, yatırımı tanıtım kataloğunun promosyon faaliyetidir.

2.1.11. Abant Turizm Merkezi Nazım/Uygulama İmar Planlarının Hazırlanması

Abant gölünü tepe noktadan gören, mülkiyeti Hazine'ye ait olan yaklaşık 230 dönüm büyüklüğünde arazinin, ilerleyen dönemde hazırlanacak olan fizibilite etüdü çalışması için ön hazırlık faaliyetidir. Nazım / uygulama imar planlarının hazırlanması ile arazinin azami inşaat metrekaresi, kat alanı katsayısı (kaks) ve taban alanı katsayısı (kaks) gibi tesis yapımı öncesi konulara netlik kazandırılacaktır.

2.1.12. Bolu Merkez Ovası Ürün Deseni Raporunun Hazırlanması

Bolu ovası, agrea cinsi patates üretiminin merkezi olarak çalışmaktadır. Ancak söz konusu ürün fiyatlarında yaşanan dalgalanmalar, ürünün cips, nişasta gibi ileri işlemler için uygun olmaması, çiftçilerin üretim süreçlerinde sorunlara neden olmaktadır. Bu faaliyet başlığı altında ilk etapta,
Bolu ovasının toprak puanlama ve sınıflandırma analizi yapılacak, daha sonra son 40 yıl meteoroloji kayıtları incelenecek ve üretim imkânı olan tarımsal ürünlerin ekonomik değerlendirmesi bir rapor altında toplanacaktır.

2.1.13. Sağlık Turizm Tesisi Fizibilite Etüdünün Hazırlanması

Nazım/uygulama imar planlarının tamamlanması sonucunda ortaya çıkacak olan inşaat metrekaresi, kaks ve taks verilerine dayanılarak hazırlanacak olan fizibilite etüdü çalışmasının tamamlanmasıdır. Bu çerçevede Türkçe, İngilizce ve Arapça olarak hazırlanacak olan fizibilite etüdü fuar ve konferans gibi etkinliklerde potansiyel yatırımcılara dağıtılacaktır.

2.1.14. Nihai Deri Ürünleri Sektörü için Mesleki Eğitim Programına Başlanması

MARKA tarafından 2018 yılında yürütülecek olan Mesleki Eğitim Sosyal Mali Destek Programına proje başvurusu hazırlatılması ve projenin uygulanmasıdır. Vidala deri (büyükbaş hayvancılıktan kumaş deri) üretiminin başkenti sayılan Gerede ilçesinde yaşayan insan kaynağının nihai deri ürünleri sektörü için eğitimi faaliyetidir.

2.1.15. Nihai Deri Ürünleri Sektörü için Ortak Kullanım Tesisi Projesine Başlanması

Gerede ilçesinde kemer ve cüzdan imalatı sektörü henüz başlangıç aşamasındadır. Sektörde faaliyet gösteren küçük ölçekli 4-5 firmanın büyüme ve gelişim hızları oldukça iyi durumdadır. Ancak bu firmaların ihtiyaç duydukları bazı ekipmanların maliyeti yüksektir ve her firmanın tek başına bu yatırımı yapması ölçek ekonomi açısından verimsidir. MARKA tarafından 2018 yılında yürütülecek olan Üretim Altyapıları Mali Destek Programına proje hazırlanacak ve başarılı olması durumunda uygulanacaktır.

2.1.16. Yatırıma Uygun Arazi Envanterini TYDTA Güncellemesi

Ocak ayında TYDTA'na gönderilmiş olan yatırıma uygun arazi envanterinin güncellenmesi çalışmasıdır.

2.1.17. Gerede Dörtdivan Koridoru Yatırım Arazileri Nazım/Uygulama İmar Planlarının Hazırlanması

Gerede-Dörtdivan koridorunda bulunan mülkiyeti Hazine'ye ait olan arazilerin, ilerleyen dönemde hazırlanacak olan fizibilite etüdü çalışması için ön hazırlık faaliyetidir. Nazım / uygulama imar planlarının hazırlanması ile arazilerin azami inşaat metrekaresi, kat alanı katsayısı (kaks) ve taban alanı katsayısı (kaks) gibi tesis yapımı öncesi konulara netlik kazandırılacaktır.

2.1.18. Shunde China Exposition Household Electrical Appliances Fuarına Katılım Sağlanması

Beyaz eşya elektrikli fırın ürünü sektörü yatırımcılarının katılım sağlandığı fuar organizasyonudur. Sektör için hazırlanan bilgi notlarının, sektör raporlarının ve broşürlerin potansiyel yatırımcılara dağıtımı ve kısa reklam filminin promosyonu gibi faaliyetler yürütülerek sektördeki yatırımcılara bilgi verilecektir.

2.1.19. Furniture China 12-15 Sept. 2018 Shanghai Fuarına Katılım Sağlanması

Orman ürünleri mobilya sektörü yatırımcılarının katılım sağlandığı fuar organizasyonudur. Sektör için hazırlanan bilgi notlarının, sektör raporlarının ve broşürlerin potansiyel yatırımcılara dağıtımı ve kısa reklam filminin promosyonu gibi faaliyetler yürütülerek sektördeki yatırımcılara bilgi verilecektir.

2.1.20. 10 World Medical Tourism Global Healthcare Congress'ne Katılım Sağlanması

Sağlık turizm sektörü firmalarının katılım sağladığı kongre organizasyonudur. Hazırlanan fizibilite etüdü ve kısa reklam filminin promosyonu faaliyeti yürütülecektir.

2.1.21. Japan Furniture Association Yatırım Fırsatları Sunumu

Orman ürünleri mobilya sektörünün hedef ülkesi olan Japonya'da faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşudur. Dernek üyeleriyle bir toplantı yapılacak, yatırım fırsatları, hammadde, tedarik zinciri, insan kaynağı, hedef pazar ve altyapı imkânlarının promosyonu yapılacaktır.

2.1.22. Association of Italian Electronic Industry Federation Sunumu

Beyaz eşya elektrikli fırın sektörünün hedef ülkesi olan İtalya'da faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşudur. Dernek üyeleriyle bir toplantı yapılacak, yatırım fırsatları, hammadde, tedarik zinciri, insan kaynağı, hedef pazar ve altyapı imkânlarının promosyonu yapılacaktır.

2.2.1. Geçmiş Yıl (2017) Eylem Planı Gerçekleşmeleri Tablosu

No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)	Tamamlanma Durumu (Tamamlandı/ Tamamlanmadı)	Tamamlanmadı ise Gerekçe (En fazla 1 Cümle)
1.	Web Sitesi Etkinliğinin Artırılması	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	**TOPLAM: 25.000**	HAZİRAN	Tamamlanmadı	Ajans web sitesi ile birlikte güncelleme çalışması devam etmektedir.
1.1.	Web Sitesinin Güncellenmesi	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	15.000	MAYIS	Tamamlanmadı	Ajans web sitesi ile birlikte güncelleme çalışması devam etmektedir.
1.2.	İnternet Arama Motorları Reklam İşlerinin Tamamlanması	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	10.000	HAZİRAN	Tamamlanmadı	Ajans web sitesi ile birlikte güncelleme çalışması devam etmektedir.
2.	Hedef Firma ve Sektörel STK. Veri Tabanı Hazırlanması	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	-MARKA -TYDA. -Ticaret Ataşelikleri -Hedef Ülke Tic. Ataşelikleri -Yabancı Sermayeli Firmalar -TOBB-DEİK	**TOPLAM: 0** Bu eylem ve alt eylemleri için herhangi bir maliyet söz konusu değildir.	AĞUSTOS	Tamamlandı	
2.1.	Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Toplantısı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	TYDA.	0	HAZİRAN	Tamamlandı	
2.2.	T.C. Ekonomi Bakanlığı Hedef Ülke Ticaret Ataşelikleri Toplantısı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	T.C. Ekonomi Bakanlığı	0	HAZİRAN	Tamamlandı	

2.3.	Ekonomi Bakanlığı-DEİK Birimi Toplantısı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	TOBB-DEİK.	0	HAZİRAN	Tamamlandı	
2.4.	Almanya Ticaret Ataşeliği Toplantısı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	TEMMUZ	Tamamlanmadı	Ataşelikten randevu alınamamıştır.
2.5.	Çin Ticaret Ataşeliği Toplantısı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	TEMMUZ	Tamamlanmadı	Ataşelikten randevu alınamamıştır.
2.6.	Güney Kore Ticaret Ataşeliği Toplantısı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	TEMMUZ	Tamamlanmadı	Ataşelikten randevu alınamamıştır.
2.7.	İngiltere Ticaret Ataşeliği Toplantısı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	AĞUSTOS	Tamamlanmadı	Ataşelikten randevu alınamamıştır.
2.8.	İspanya Ticaret Ataşeliği Toplantısı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	AĞUSTOS	Tamamlanmadı	Ataşelikten randevu alınamamıştır.
2.9.	İtalya Ticaret Ataşeliği Toplantısı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	KASIM	Tamamlanmadı	Ataşelikten randevu alınamamıştır.
2.10.	Tayvan Ticaret Ataşeliği Toplantısı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	KASIM	Tamamlanmadı	Ataşelikten randevu alınamamıştır.
3.	Sektörel Fuar & Konferanslara Katılım Sağlanması	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	**TOPLAM: 39.000**		Tamamlanmadı	Fuar stantlarının tamamı dolmuş ve yer kalmamıştır.
3.1.	Shunde China Exposition Household Electrical Appliances 17-19 Aug. 2017 Foshan	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	12.000	AĞUSTOS	Tamamlanmadı	Fuar stantlarının tamamı dolmuş ve yer kalmamıştır.
3.2.	Furniture China 12-15 Sept. 2017 Shanghai	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	12.000	EYLÜL	Tamamlanmadı	Fuar stantlarının tamamı dolmuş ve yer kalmamıştır.
3.3.	10 World Medical Tourism Global Healthcare Congress	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma	MARKA	15.000	EKİM	Tamamlanmadı	Fuar stantlarının tamamı dolmuş ve yer

	2-4 Oct. 2017 Los Angeles	Değerini Düşürmesi					kalmamıştır.
4.	Film, Flyer ve Yatırım Kataloğu Hazırlanması ve Dağıtımı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	**TOPLAM: 15.000**		Tamamlanmadı	2017 Çalışma Programında yer almadığı için bütçe tahsis edilmemiştir.
4.1.	Animasyon Tanıtım Filmi Çekimi	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	12.000	KASIM	Tamamlanmadı	2017 Çalışma Programında yer almadığı için bütçe tahsis edilmemiştir.
4.2.	Yatırım Tanıtım Kataloğunun Basımı	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	3.000	TEMMUZ	Tamamlanmadı	2017 Çalışma Programında yer almadığı için bütçe tahsis edilmemiştir.
5.	Deri Sektörü Geri Kazanım Tesisi Fizibilite Etüdü	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	Gerede Deri İhtisas OSB. Bölge Müdürlüğü	0	EYLÜL	Tamamlandı	
6.	Deri Sektörü Kümelenme Temelli Değişim Yönetimi Projesi	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	KASIM	Tamamlanmadı	Deri sektörü analizi için firmalar katılım sağlamamıştır.
7.	Elektrikli Fırın Yardımcı Sanayi Kümelenme Temelli Değişim Yönetimi Projesi	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	ARALIK	Tamamlanmadı	Yardımcı sanayi sektörü analizi için firmalar katılım sağlamamıştır.
8.	Teşvik Sisteminde 5. Derece Destek Alan Stratejik Sektörlerin Tespit Edilmesi	Yatırım Teşvik Sisteminde 2.derece İl Kalması	MARKA	0	EYLÜL	Tamamlanmadı	SITC (ürün dış ticaret kodları) ile NACE (ürün üretim kodları) arasında uyumsuzluk söz konusudur.
9.	Yatırıma Uygun Arazi Envanterinin Çıkarılması	Yatırıma Uygun Arazi Eksikliği	Milli Emlak Şube Müdürlüğü	5.000	AĞUSTOS	Tamamlandı	
10.	Sigorta Kayıtlı Çalışmanın Avantajları Broşürünün Basımı ve Dağıtımı	Nitelikli Eleman Temini ve İstihdam Sürelerinin Kısa Olması	Bolu Çalışma ve İş-kur Müdürlüğü	1.500	EKİM	Tamamlandı	

2.2.2. 2018 Yılı Eylem Planı Tablosu

No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu (Koordinatör) Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1.	Devlet Destekleri Rehberinin Basımı ve Dağıtımı	Kamu Destekleri ve Finansman Kaynaklarına Erişim	MARKA	5.000	OCAK
2.	Yatırıma Uygun Arazi Envanterinin TYDA ile Paylaşılması	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	OCAK
3.	Yatırım Fırsatları Kataloğunun Hazırlanması	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	5.000	OCAK
4.	Yatırım Fırsatları Kısa Reklam Filminin Hazırlanması	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	10.0000	ŞUBAT
5.	Teşvik Sisteminde 5. Derece Destek Alan Stratejik Sektörlerin Tespit Edilmesi	Yatırım Teşvik Sisteminde 2.derece İl Kalması	MARKA	0	MART
6.	Futurmoda Elche/Alicante 2018	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	15.000	MART
7.	Nihai Deri Ürünleri Sektörü için UR-GE Projesine başlanılması	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	NİSAN
8.	THY Hedef Ülke Business Class Promosyonu	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	10.000	NİSAN
9.	İstanbul ve Ankara Havalimanı CIP-VIP Lounge Promosyonu	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	15.000	NİSAN
10.	Abant Turizm Merkezi Nazım/Uygulama İmar Planı	Yatırım Ortamı ve Mevzuatı Hakkında Bilgi Eksikliği	MARKA	30.000	MAYIS
11.	Bolu Ovası Tarımsal Ürün Deseni Analizinin Tamamlanması	Yatırım Ortamı ve Mevzuatı Hakkında Bilgi Eksikliği	MARKA	15.000	HAZİRAN
12.	Sağlık Turizm Tesisi Fizibilite Etüdü Hazırlanması	Yatırım Ortamı ve Mevzuatı Hakkında Bilgi Eksikliği	MARKA	50.000	TEMMUZ
13.	Nihai Deri Ürünleri Sektörü için Mesleki Eğitim Projesine başlanması	Nitelikli Eleman Temini ve İstihdam Sürelerinin Kısa Olması	MARKA	0	TEMMUZ
14.	Nihai Deri Ürünleri Sektörü için Ortak Kullanım Tesisi	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl	MARKA		TEMMUZ

	Projesine başlanması	Katma Değerini Düşürmesi		0	
15.	Yatırıma Uygun Arazi Envanterinin TYDA Güncellemesi	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	0	AĞUSTOS
16.	Gerede-Dörtdivan Koridoru Yatırım Arazileri Nazım/Uygulama İmar Planları	Yatırım Ortamı ve Mevzuatı Hakkında Bilgi Eksikliği	MARKA	60.000	AĞUSTOS
17.	Shunde China Exposition Household Electrical Appliances	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	12.000	AĞUSTOS
18.	Furniture China 12-15 Sept. 2018 Shanghai	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	12.000	EYLÜL
19.	10 World Medical Tourism Global Healthcare Congress	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	15.000	EKİM
20.	Japan Furniture Association Yatırım Fırsatları Sunumu	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	7.500	KASIM
21.	Association of Italian Electronic Industry Federation	Atıl Kalan Yatırım Potansiyelinin İl Katma Değerini Düşürmesi	MARKA	7.500	ARALIK